

• Gerard Kramer

TWEE NIEUWE BOEKEN VAN WILLEM OUWENEEL

**WIE ZELF WEL EENS EEN BOEK
PUBLICEEFT, KRIJGT ACUUT EEN
MINDERWAARDIGHEIDSCOMPLEX BIJ HET
ZIEN VAN DE GIGANTISCHE LITERAIRE
PRODUCTIE VAN VEELSCHRIJVER WILLEM
OUWENEEL. HET ENE BOEK NA HET
ANDERE VERSCHIJNT VAN ZIJN HAND, EN
DAT AL ZO VEEL JAREN...**

**IK WIL HIER TWEE RECENT VERSCHENEN
BOEKEN VAN HEM BESPREKEN.**

DIT GELOOF IK

...en heb ik al die jaren willen doorgeven, zo luidt de ondertitel. In dit volgens de auteur niet te dikke, niet te geleerde en, naar hij hoopt, niet te oppervlakkige boek probeert hij uit leggen waar het volgens hem in het christelijk geloof uiteindelijk om gaat. Het is de samenvatting van zijn tussen 2007 en 2013 verschenen dogmatische reeks. Het is haast

ondoenlijk deze samenvatting in deze recensie nog eens samen te vatten, maar ik wil wel een poging doen te laten horen welke onderwerpen in het boek naar voren komen. De auteur begint met te wijzen op het unieke van het christendom, zonder voorbij te gaan aan de Joodse wortels ervan. Indrukwekkend zijn de hoofdstukken over de Bijbel en de betrouwbaarheid daarvan, over Jezus Christus als God en Mens, en over de verlossing. In het hoofdstuk over de Gemeente gaat Ouweneel in op het verschil in opvattingen over de inrichting van de samenkomsten en over leiderschap. Een indringend hoofdstuk is dat wat over het koninkrijk van God gaat – volgens Ouweneel

is dit naast de goddelijke personen het belangrijkste onderwerp in de hele Bijbel, en dat illustreert hij met tal van voorbeelden. Het voorlaatste hoofdstuk heet ‘een christelijke leefstijl’. Daarin wordt aan de hand van het amusante voorbeeld van een karper die de onmogelijke opdracht krijgt om te vliegen, maar die vervolgens in een kanarie wordt veranderd, glashelder uitgelegd wat de ‘wet van de vrijheid’ voor ons als gelovigen is: een wet die precies van ons eist wat we niet alleen *kunnen*, maar ook graag *willen* doen. We zijn absoluut vrij om te doen wat we willen, want de wet die boven ons staat, eist van ons precies die dingen die we graag doen.

Over het slothoofdstuk, dat gaat over het christendom en de toekomst, ben ik minder enthousiast. Hoe is het vlak voor de wederkomst van Christus? Wat voor beeld schetst de Bijbel daarover? Sommige christenen, aldus Ouweneel, zien een somber beeld, en baseren zich op een aantal Schriftgedeelten die hij opsomt. Ouweneel wijst vervolgens op Schriftgedeelten waaruit hijzelf en anderen een veel positiever beeld afleiden. Maar hoe laten die twee soorten Schriftgedeelten zich dan rijmen? Kun je dan gewoon kiezen? Valt er op dit punt dan niets te ordenen, te onderscheiden en te argumenteren? Daartoe onderneemt Ouweneel geen heldere poging, en daarmee laat hij de lezer m.i. enigszins vertwijfeld achter. Terwijl hij die lezer had kunnen helpen door te wijzen op het belangrijke verschil tussen de Gemeente en de christenheid. Beide hebben niet dezelfde toekomst! Of tussen de onaantastbare, volmaakte positie van de gelovigen – ook die van de Gemeente – in Christus enerzijds, en hun praktische toestand anderzijds. Aan dat laatste valt hier op aarde nog veel te verbeteren. De gedeelten die dat eerste bespreken, zijn zeker niet somber van toon, integendeel, maar de gedeelten die dat laatste bespreken, wel degelijk. Ook wat de wederkomst van de Heer betreft, wordt de lezer geconfronteerd met een veelheid van meningen: de begrippen pre-, post en achiliasten worden uitgelegd, de verschillende standpunten over het herstel van Israël passeren de revue – maar een beargumenteerde keuze wordt niet gemaakt. Wel volgt de opgeluchte constatering dat alle orthodoxe christenen het toch ergens over eens lijken te zijn, en dat is ‘De geloofsbelijdenis van Nicea, het credo dat aanvaard is door de grote meerderheid van de christelijke kerken wereldwijd’. Deze belijdenis zegt dat Christus is ‘opgevaren naar de hemel, zit aan de rechterhand van de Vader en zal weerkomen met heerlijkheid om te oordelen de levenden en de doden; wiens rijk geen einde zal hebben. (...) Ik verwacht de opstanding van de doden en het leven van de komende eeuw’. Na dit citaat vervolgt

Ouweneel: 'Dit zijn de verschillende onderdelen, vermeld in chronologische volgorde: de wederkomst van Christus (met de wolken van de hemel, zoals de Bijbel het zegt) – de opstanding van de doden – het oordeel over de levenden en de doden – het eindeloze koninkrijk van Christus, oftewel 'de komende eeuw (of wereld)' (p.165). Wat ik hier mis, is een opmerking over de opname van de Gemeente (waarop Nicea nou net geen zicht had!), voorafgaand aan deze opsomming. De opname van de Gemeente wordt wel genoemd (p.164), maar dan als een opvatting van 'sommige christenen'. Hier was een duidelijker positiekeuze van de auteur toch op zijn plaats geweest...

BEKNOPT COMMENTAAR OP HET NIEUWE TESTAMENT, DEEL 1, DE BRIEVEN VAN PAULUS

Dit in het najaar van 2020 verschenen deel is het eerste van een geplande serie van vier delen. De naam van de serie is *Beknopt Commentaar op het Nieuwe Testament*, en daar is duidelijk over nagedacht. We hadden al de serie *Commentaar op het Nieuwe Testament*, met als samenvattende pendant de *Korte Verklaring der Heilige Schrift*. Recenter is de door J. van Bruggen opgezette reeks *Commentaar op het Nieuwe Testament* (aangeduid als 'Derde Serie'). Daar kan nu dus de vierdelige reeks *Beknopt Commentaar op het Nieuwe Testament* van Willem Ouweneel aan worden toegevoegd. Het eerste deel is uit, het laatste verschijnt DV voorjaar 2022.

Uitgeverij Gideon wil met deze serie een fundamentele bijdrage leveren 'aan het verwoorden van een evangelische theologie', zo staat achterop het boek te lezen. Het commentaar is beknopt: het richt zich op de grote lijnen van de Bijbelboeken; voor uitleg op detailniveau wordt de lezer verwezen naar andere commentaren. Een pluspunt is dat Ouweneel uitgaat van de Telosvertaling voor het Nieuwe Testament, en voor het Oude Testament de HSV gebruikt.

Per Bijbelboek – in dit deel dus: per brief – geeft de auteur meestal eerst een schematische indeling, vervolgens wordt in een eenvoudige, sterk puntsgewijze vorm een uitleg gegeven in de vorm van een uitgebreide parafrase. Die parafrase is erg verhelderend en laat zich uitstekend lezen. Slechts een enkele keer wordt er een opmerking bij gevoegd die ik niet nodig vind, zoals bij 1Kor.7:15, waar Ouweneel toevoegt: 'N.B.: Dit vers zegt *niet* dat de gelovige partner het initiatief mag nemen tot het aanvragen van

Afsluitend: of je het nou met Ouweneel eens bent (meestal well!) of niet (soms!), hij blijft een originele en fascinerende auteur, die enthousiast en met liefde voor de Heer Jezus de lezer met dit boek deelgenoot probeert te maken van zijn inzichten en aan het denken zet. Daarbij helpen ook de verwerkingsvragen waarmee ieder hoofdstuk afsluit. Ik heb het boek in één ruk uit gelezen!

N.a.v. Willem J. Ouweneel, *Dit geloof ik en heb ik al die jaren willen doorgeven*, KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht 2020, ISBN 978 90 435 3522 9, 175 pag., €16,99

echtscheiding, laat staan vervolgens ook zou mogen hertrouwen. Het vers gaat niet verder dan te zeggen dat je niet verplicht bent je aan de wegloper vast te klampen'. Een vergelijkbare opmerking staat aan het eind van 1Kor.11:2-26. In de parafrase van dit laatste gedeelte wordt bovendien een element toegevoegd dat de

tekst op een m.i. ongeoorloofde manier uitbreidt. Zo zou het 'bidden of profeteren' van mannen en vrouwen 'in de gemeente' plaats vinden – maar Paulus' tekst bevat die toevoeging niet. Maar, zoals gezegd, bij de steekproeven die ik verder nam, wordt de tekst van Paulus' brieven op een heel duidelijke manier weergegeven en uitgelegd. Wat mij nog opviel, is dat wie over de brief aan de Hebreëen wil lezen, tot 2022 moet wachten, want dan staat het deel met Mattheüs, Markus en Hebreëen gepland. Ouweneel schrijft op p.11 van het huidige deel dat de vier evangeliën anoniem zijn, evenals de brief aan de Hebreëen, en dat we via de traditie de schrijvers van de evangeliën kennen, 'maar niet van de brief aan de Hebreëen'. Overigens geeft Ouweneel heel wat argumenten vóór het auteurschap van Paulus in zijn m.i. voortreffelijke commentaar *Wij zien Jezus. Bijbelstudies over de Brief aan de Hebreëen*, Vaassen 1982, deel I, pp.7-10. Maar inderdaad, de inhoud van de brief is belangrijker dan de auteur ervan.

Samenvattend: een voor Bijbelstudie nuttig en leerzaam boek!

N.a.v. Dr. Willem J. Ouweneel, *Beknopt Commentaar op het Nieuwe Testament, deel 1, De Brieven van Paulus*, Uitgeverij Gideon, Hoornaar 2020, ISBN 9789059991781, 308 pag., €29,95